

ทะเบียนภูมิปัญญาปราชญ์ท้องถิ่น

จัดทำโดย

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขม
อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

ฐานข้อมูลเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนสถาน

ลำดับที่	ชื่อ	หมู่ที่	ชื่อเจ้าอาวาส (ปัจจุบัน)	จำนวน พระสงฆ์	จำนวน สามเณร
๑	วัดท่าม่วง	๑	พระอนุวัตร จิตรจาทร	๒	-
๒	วัดบ้านใหม่พัฒนาราม	๒	เจ้าอธิการสุนทร ฐานทินโน	๔	-
๓	วัดหนองไผ่สามัคคี	๓	เจ้าอธิการโดมนิกรม สุนทรโร	๕	-
๔	วัดศรีรัตนประชาราม	๕	พระอธิการสุชาติอนุดตโร	๒	-
๕	วัดขอนแก่น	๗	พระครูสมุห์ บุญธรรม ฐานวุฑโฒ	๒	-
๖	วัดหนองข่อย	๗	พระครูใบฎีกา วัฒนา จิตวฒทนเมธี	๖	-
๗	วัดพุน้ำทิพย์	๘	พระสุรวี จันทโชโต	๒	-
๘	วัดโพธิ์ขรราราม	๙	พระอธิการบรรจง ชันติโพโร	๓	-
๙	วัดหนองแขม	๑๐	พระอธิการสุชาติอนุดตโร	๒	-
๑๐	วัดหนองจับเขียด	๑๑	พระอธิการสาทิพย์ผาสุภธมโม	๓	๑
๑๑	วัดใหม่สันติธรรม	๑๒	พระอาจารย์ธนู ถาวโร	๖	-

ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรม/ประเพณี

ลำดับที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ ความสำคัญ	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๑	กิจกรรมสืบสานประเพณี ลอยกระทง	ลอยกระทง เป็นประเพณีที่สำคัญ ได้สืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณ โดยมีความเชื่อหลายประการ เช่น แสดงความสำนึกถึงบุญคุณของแม่น้ำที่เราได้อาศัยน้ำกินน้ำใช้ การขอขมาต่อพระแม่คงคาที่ได้ทิ้งสิ่งปฏิกูลต่างๆ ลงไปในน้ำ การสะเดาะเคราะห์ และสิ่งไม่ดีต่างๆ ให้ลอยตามแม่น้ำไปกับกระทง และยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวอีกด้วย	วันเพ็ญ (ขึ้น ๑๕ ค่ำ) เดือน ๑๒	- ในพื้นที่ตำบล และใกล้เคียง
๒	กิจกรรมสวดมนต์ข้ามปี	ได้ริเริ่มจัดกิจกรรมเคาท์ดาวน์ “สวดมนต์ข้ามปี” ในวัดเป็นครั้งแรก ภายใต้โครงการส่งท้ายปีเก่าวิถีไทย ต้อนรับปีใหม่ วิถีพุทธ เพื่อกระตุ้นให้คนเข้าวัด ไกล่ชิดพระศาสนามากยิ่งขึ้น จัดทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค ส่วนกลางจัด ณ วัดชนะสงคราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร โดยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากภาคคณะสงฆ์ เจ้าคณะจังหวัด พระสังฆาธิการทุกระดับ วัดทุกวัด ผู้ว่าราชการจังหวัด วัฒนธรรมจังหวัด สภาวัฒนธรรมจังหวัด อำเภอ ตำบล ทั่วประเทศ เป็นการเริ่มต้นของการนำมิติทางศาสนาเข้ามาสู่กิจกรรมส่งท้ายปีเก่า ต้อนรับปีใหม่ นับถอยหลังหรือเคาท์ดาวน์ ด้วยเสียงเจริญพระพุทธรูป และสวดมนต์เพื่อความเป็นสิริมงคล เริ่มต้นชีวิตใหม่ที่เจริญรุ่งเรือง พร้อมกับการต้อนรับปีใหม่ ซึ่งได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องเรื่อยมา	วันที่ ๓๑ ธันวาคม ของทุกปี	- ศาสนาสถาน ในพื้นที่

ลำดับที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ความสำคัญ	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๓	กิจกรรมบรรพชา สามเณรภาคฤดูร้อน	เยาวชนเป็นทรัพยากรของชาติที่สำคัญที่สุด และเยาวชนในวันนี้จะต้องเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้าจะเป็นคนดีหรือเลวอยู่ที่ สถาบันครอบครัวเป็นตัวกำหนด สถาบันครอบครัวจึงมีบทบาทต่อเยาวชนและสืบต่อไปถึงสังคม ก่อนอื่นต้องเริ่มที่บิดามารดาเป็นคนดี บุตรหรือเยาวชนย่อมเป็นคนดีตามไปด้วย สถาบันทางพระพุทธศาสนาจึงมีบทบาทอบรมบ่มนิสัย ให้เยาวชนเหล่านั้นเป็นคนดีได้ ในปัจจุบัน และในวันข้างหน้า เยาวชนที่มีคุณค่าต่อชาติในอนาคต ควรได้รับการศึกษาและอบรม และได้รับการพัฒนาที่ถูกต้องทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านศีลธรรม ความเข้าใจ ที่ ถูก ต่ อ ง ก่ ย ี ว กั บ พระพุทธศาสนาและจริยธรรม เมื่อเยาวชนได้รับการศึกษาจะได้นำไปประพฤติปฏิบัติได้ อันจักเกิดสติปัญญาสามารถนำมาพัฒนาชีวิตและประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าต่อไป	ระหว่างวันที่ ๑-๕ เดือนเมษายนของทุกปี	- ศาสนสถานในพื้นที่
๔	กิจกรรมสืบสาน ประเพณีวันสงกรานต์	ประเพณีสงกรานต์ ถือเป็นประเพณีวันขึ้นปีใหม่ไทย ที่ถือปฏิบัติสืบเนื่องกันมาแต่โบราณ เป็นวัฒนธรรมประจำชาติที่งดงามและฝังลึกเข้าไปในชีวิตของคนไทยมานาน มีการทำบุญตักบาตร สรงน้ำพระ รดน้ำขอพรผู้สูงอายุให้อยู่เย็นเป็นสุข และกิจกรรมต่างๆมากมาย	วันที่ ๑๒ - ๑๕ เมษายน ของทุกปี	- ครอบครัว - ชุมชน - หมู่บ้าน - อบต.หนองแขม - ศาสนสถานในพื้นที่ ฯ

ลำดับที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ความสำคัญ	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๕	กิจกรรมสืบสานวัฒนธรรม ประเพณี กวนข้าวทิพย์	งานจัดงานประเพณีกวนข้าวทิพย์ โดยจะทำการกวนข้าวทิพย์กันในคืนวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๖ เพื่อนำข้าวทิพย์นั้นไปถวายพระภิกษุสงฆ์ ในวันรุ่งขึ้น คือวันที่ ๑๕ ค่ำ เดือน ๗ หรือวันวิสาขบูชาโดยพุทธศาสนิกชนมีความเชื่อว่าข้าวทิพย์นั้น เมื่อถวายพระสงฆ์เรียบร้อยแล้ว ผู้ใดได้ข้าวทิพย์ จะหายจากโรคร้าย เป็นสิริมงคลแก่ตัวเอง และแผ่กุศลไถ่บาปในการที่จะให้คนในชุมชนเดียวกัน รู้จักทำสิ่งดีงามร่วมกัน ได้พบปะพูดคุยสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำบุญร่วมกัน	วันที่ ๑ - ๑๐ พฤษภาคม ของทุกปี	- ศาสนสถานในพื้นที่
๖	กิจกรรมเวียนเทียนในวันสำคัญทางพุทธศาสนา	การเวียนเทียน คือการเดินเวียนรอบปูชนียสถานสำคัญ เช่น อุโบสถวิหาร หรือพระพุทธรูปเพื่อระลึกถึงคุณของพระรัตนตรัยในวันสำคัญ โดยใช้เทียนรูปและดอกไม้มือเป็นเครื่องสักการบูชา ถือไว้ในมือแล้วเดินเวียน ๓ รอบ ขณะที่เดินรอบนั้นพึงตั้งใจให้สงบพร้อมสวดระลึกถึงพระพุทธรูป ด้วยการสวดบท "อิติปิโส" ระลึกถึงพระธรรมคุณ ด้วยการสวด สวากขาโต และระลึกถึงพระสงฆ์คุณ ด้วยการสวด สุปะฏิปันโน จนกว่าจะเวียนจบ ๓ รอบ การบูชาในวันเพ็ญ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนวิสาขะ หรือเดือน ๖ เนื่องในโอกาสวันคล้ายวัน พระพุทธเจ้าประสูติ ตรัสรู้ และเสด็จดับขันธปรินิพพานพุทธศาสนิกชนจะบำเพ็ญกุศล ทำบุญตักบาตร บริจาคทาน ปฏิบัติธรรมที่วัด รักษาศีล ไหว้พระสวดมนต์ ฟังธรรม เวียนเทียน เจริญภาวนา	วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖	- ศาสนสถานในพื้นที่

ลำดับที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ความสำคัญ	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๗	กิจกรรมถวายเทียนพรรษา	เป็นวันที่พระสงฆ์เริ่มอยู่จำพรรษาตลอด ๓ เดือนในฤดูฝน ตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำเดือน ๘ จนถึงกลางเดือน ๑๑ ในวันเข้าพรรษา ถือว่าเป็นกรณียกิจพิเศษสำหรับพระภิกษุสงฆ์ ตะมมีการประชุมกันในพระอุโบสถ ไหว้พระสวดมนต์ ขอขมาซึ่งกันและกัน เสร็จแล้วก็ประกอบพิธีเข้าพรรษา ภิกษุจะอธิษฐานใจตนเองว่าตลอดฤดูกาลเข้าพรรษานี้ตนเองจะไม่ไปไหน ในวันเข้าพรรษานี้ตามประวัติชาวไทยเราได้ประกอบพิธีทางศาสนา เนื่องในวันเข้าพรรษา มีมาตั้งแต่ครั้งกรุงสุโขทัย ซึ่งมีทั้งพิธีหลวง และ พิธีราษฎร์ กิจกรรมที่กระทำก็มีการเตรียมเสนาสนะ ให้อยู่ในสภาพที่ดี สำหรับจะได้จำพรรษาอยู่ตลอด ๓ เดือน จัดทำเทียนจำนำพรรษา เพื่อใช้จุดบูชาพระบรมธาตุ พระพุทธปฏิมา พระปริยัติธรรม ตลอดทั้ง ๓ เดือน แก่พระภิกษุสงฆ์ ที่อยู่จำพรรษาในพระอาราม	แรม ๑ ค่ำเดือนแปด	- ศาสนสถานในพื้นที่
๘	กิจกรรมตักบาตรข้าวสารอาหารแห้ง	การตักบาตรข้าวสารอาหารแห้ง คือ ประเพณีอย่างหนึ่งที่ชาวพุทธ ปฏิบัติกันมาแต่สมัยพุทธกาล พระภิกษุจะถือบาตรออกบิณฑบาต เพื่อรับอาหารหรือทานอื่นๆ ตามหมู่บ้านในเวลาเช้า ผู้คนที่ออกมาตักบาตรจะนำของทำทานต่างๆ เช่น ข้าว อาหารแห้ง มาถวายพระ ประเพณีนี้ถือกันว่าเป็นการสร้างกุศล และถือว่าเป็นการแผ่ส่วนกุศลให้กับญาติผู้ล่วงลับไปแล้วด้วย	วันออกพรรษา	- ศาสนสถานในพื้นที่

ลำดับที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ความสำคัญ	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๙	กิจกรรมปฏิบัติธรรมในวันพระ	วันพระ คือวันที่มีการทำบุญ ตักบาตร ถวายสังฆทาน นั่งสมาธิ ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ ละเว้นความชั่ว ละเว้นอบายมุขต่างๆ ทำตัวให้มีประโยชน์ต่อสังคม ปลอ่ยนก ปลอ่ยปลา ฟังธรรมเทศนา สนทนาธรรมกับพระสงฆ์ รักษาศีล มีพระพุทธรูปองค์ใหญ่ๆ มีพระสงฆ์คอยรับถวายสังฆทาน สิ่งที่พุทธศาสนิกชนพึงกระทำ ในวันพระคือการถือศีลอุโบสถ (ศีล ๘ ที่อาราธนาในวันพระเป็นเวลา ๑ วัน ๑ ค่ำ หรือ ๓ วัน ๓ ค่ำ และไม่จำเป็นต้องอยู่วัด) อย่างเคร่งครัด พุทธศาสนิกชนทั้งหลายพึงสวดมนต์ ทำสมาธิ ในเวลาว่างด้วย เพื่อการเข้าถึงซึ่งพระนิพพาน	ทุกวันพระ	- ศาสนสถานในพื้นที่
๑๐	ปฏิบัติธรรมบวชชีพราหมณ์ (ถือศีล ๘) เนื่องในวันวิสาขบูชา	ชีพราหมณ์ เป็นคำที่ใช้เรียกอุบาสิกาที่นุ่งขาวห่มขาว ตั้งใจรักษาศีลปฏิบัติธรรมอยู่ที่วัด เช่นเดียวกับชี แต่ไม่ได้โกนผม โกนคิ้วอย่างชี ชีพราหมณ์จึงไม่ใช่ชี และไม่ใช่ว่าพราหมณ์ ชีพราหมณ์ เป็นวิธีการที่จะช่วยให้อุบาสิกาที่ปรารถนาจะฝึกปฏิบัติ สมาธิ ฟังธรรม และพักอยู่ที่วัด เพื่อให้มีความสงบ และรู้สึกว่าได้ละทิ้งบ้านเรือน ทรัพย์สินสมบัติมาจริงๆ แต่อุบาสิกาเหล่านั้นไม่ต้องโกนผม โกนคิ้ว จึงหาคำเรียกเสียงไปว่า เป็นชีพราหมณ์ให้แตกต่างจากชี โดยทั่วไปอุบาสิกา เหล่านี้ แม้จะไม่ได้โกนผม โกนคิ้ว ก็ตั้งใจรักษาศีล ปฏิบัติธรรมอย่างจริงจัง บางท่านจึงเรียกว่า ศีลจารีณี แปลว่าหญิงผู้รักษาศีล	วันวิสาขบูชา	- ศาสนสถานในพื้นที่

ลำดับที่	ประเพณี/วัฒนธรรม	ประวัติความเป็นมา/ความสำคัญ	ช่วงเวลา	สถานที่ปฏิบัติ
๑๑	กิจกรรมอนุรักษ์ประเพณีทำบุญกลางบ้าน	การทำบุญกลางบ้าน เป็นการทำบุญตลอดจนบูชาและอุทิศส่วนกุศลให้พระภูมิเจ้าที่ เจ้ากรรมนายเวร เพื่อขอความคุ้มครองให้อยู่เย็นเป็นสุขและประสบความสำเร็จรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน ขับไล่สิ่งเลวร้ายต่างๆ ที่ผ่านมาให้หมดสิ้นไปด้วยการสะเดาะเคราะห์ และขอให้ฝนตกตามฤดูกาล อันจะทำให้พืชพันธุ์ธัญญาหาร อุดมสมบูรณ์สร้างความสามัคคีของคนในหมู่บ้าน ให้มีความรักสามัคคี ได้ถามทุกข์สุขซึ่งกันและกัน มีปัญหาช่วยเหลือซึ่งกันและกันกระทำพิธีประมาณกลางเดือน ๓ โดยให้ผู้เฒ่าผู้แก่ หรือชาวบ้านกำหนดวันทำบุญถือเอาวันสะดวกและวันว่างใช้สถานที่ที่เป็นที่ว่างกลางหมู่บ้าน พิธีกรรมจะเริ่มเมื่อสวดมนต์เย็นในบริเวณพิธี พระสงฆ์ประมาณ ๙ รูป หรือมากกว่าจะมาสวดมนต์เย็น หลังจากนั้นจะมีการละเล่นในหมู่บ้าน และตอนเช้าวันรุ่งขึ้นจะมีการสวดมนต์ทำบุญเลี้ยงพระ ชาวบ้านจะนำอาหารมาถวายพระ และจะแบ่งอาหารใส่กระทงใบตองวางลงบนกระทงกาบกล้วยรูปสี่เหลี่ยม และใช้กาบกล้วยตัดเป็นรูปคน และนำไปวางไว้ที่ทิศตะวันตก เมื่อพระฉันอาหารเสร็จจะนำน้ำมารูปละ ๑ แก้ว ยืนเป็นวงกลมแล้วสวดมนต์กรวดน้ำราดลงไป ในกระทง เสร็จแล้วจะนำกระทงไปวางทิ้งบริเวณพื้นที่ทางสามแพร่ง เสร็จพิธีชาวบ้านจึงรับประทานอาหารร่วมกัน	ระหว่างเดือนพฤษภาคมของทุกปี	- กลางหมู่บ้านในพื้นที่

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	ชมรมผู้สูงอายุตำบลหนองแวม	นายวิโรจน์ วัฒนแสง	ม.๓ ต.หนองแวม
๒	กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลหนองแวม	นางพิมพ์พรนี้ มีสุดเพียร	ม.๓ ต.หนองแวม
๓	ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรตำบลหนองแวม	นางลำไผ่ อ่อนอิม	ม.๓ ต.หนองแวม
๔	กลุ่ม อบพร.	นายโยธิน ลาวงษ์	ม.๓ ต.หนองแวม
๕	สภาเด็กและเยาวชน	นางสาวอริสรา จินดามัง	ม.๓ ต.หนองแวม
๖	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อบต.หนองแวม	นางพิมพ์พรนี้ มีสุดเพียร	ม.๓ ต.หนองแวม
๗	โรงเรียนบ้านหนองไผ่	นายสมพร สุดเพียร	ม.๓ ต.หนองแวม
๘	กองทุนหมู่บ้าน	นายสมพร สุดเพียร	ม.๓ ต.หนองแวม
๙	กลุ่มออมทรัพย์	นายสมพร สุดเพียร	ม.๓ ต.หนองแวม
๑๐	กลุ่ม กข.คจ.	นายสมพร สุดเพียร	ม.๓ ต.หนองแวม
๑๑	กลุ่มฌาปนกิจหมู่บ้าน	นายสมพร สุดเพียร	ม.๓ ต.หนองแวม
๑๒	กลุ่มฌาปนกิจตำบลหนองแวม	นายพันธ์ คล้ายคลึง	ม.๓ ต.หนองแวม
๑๓	ธนาคารกองทุนขยะเพื่อสวัสดิการตำบลหนองแวม	นายชลอ พันทวี	ม.๓ ต.หนองแวม
๑๔	กลุ่ม อสม.	นางเตือนใจ สมนามิตร	ม.๓ ต.หนองแวม
๑๕	กลุ่ม สปสช.	นายสุรพล วัฒนกุลวิวัฒน์	ม.๓ ต.หนองแวม
๑๖	ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตำบลหนองแวม	อบต.หนองแวม	ม.๘ ต.หนองแวม
๑๗	เกษตรอินทรีย์ไร้กิตติคุณ	นางสาวกานต์มณี ดีบปาละ	ม.๓ ต.หนองแวม
๑๘	กลุ่มหัตถกรรมผ้าคันมือ	นางนงนุช รัตห่วง	ม.๑๒ ต.หนองแวม
๑๙	กลุ่มจักสานหัตถกรรมทำมือ	นางวรรณภา หล้าโนนตุ่น	ม.๑๑ ต.หนองแวม
๒๐	กลุ่มไม้กวาดทางมะพร้าว	นายบุญเลิศ อ่อนคำ	ม.๙ ต.หนองแวม
๒๑	กลุ่มดอกไม้จันทน์	นางทองใบ จันทรเจริญ	ม.๒ ต.หนองแวม
๒๒	ศูนย์สาธิตการตลาด กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านใหม่	นายวิรัตน์ อาษาสุข	ม.๒ ต.หนองแวม
๒๓	กลุ่มเลี้ยงไก่พื้นบ้าน	นายปิติ ตรีริยะ	ม.๕ ต.หนองแวม
๒๔	กลุ่มเลี้ยงจิ้งหรีด	นายเอนก อ่อนอิม	ม.๓ ต.หนองแวม
๒๕	กลุ่มเกษตรกรทำนา	นายวัลลภ พุกชาติ	ม.๓ ต.หนองแวม
๒๖	กลุ่มเลี้ยงกบ	นางสาวภัทรนันท์ ปานอ่อน	ม.๓ ต.หนองแวม
๒๗	กลุ่มเลี้ยงปลา	นายชัยพร ขลิบเงิน	ม.๓ ต.หนองแวม
๒๘	กลุ่มเลี้ยงเป็ด	นางสาวพิชญภา อิมละออ	ม.๓ ต.หนองแวม
๒๙	กลุ่มเกษตรกรทำไร่	นายสมพร สุดเพียร	ม.๓ ต.หนองแวม
๓๐	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองข่อย	นางรัชรินทร์ อาทะยา	ม.๗ ต.หนองแวม
๓๑	ประวัติท้องถิ่น	นายพันธ์ คล้ายคลึง	ม.๑๐ ต.หนองแวม
๓๒	เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง	นายผล บุญกล่อม	ม.๙ ต.หนองแวม
๓๓	นวดแผนไทย	นางสมควร อบกลิ่น	ม.๓ ต.หนองแวม
๓๔	จักรสานไม้ไผ่	นายสมาน ราชนิยม	ม.๔ ต.หนองแวม
๓๕	ศาสนาและประเพณี	นายสัมฤทธิ์ พวงมาลา	ม.๔ ต.หนองแวม
๓๕	ศาสนาและประเพณี	นายสัมฤทธิ์ พวงมาลา	ม.๔ ต.หนองแวม

